



28.08.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite STM057:00/2019 ; STM/2306/2019

Asia **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle sairausvakuutuslain ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jossa ehdotetaan korotettavaksi työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea sekä sairausvakuutuslain mukaisia vähimmäismääräisiä päivärahaetuuksia. Lisäksi lapsilisään, elatustukeen ja toimeentulotuen perusosaan esitetään muutoksia.

Lausuntonaan opetus- ja kulttuuriministeriö esittää seuraavaa:

Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan tasokorotuksia eräisiin perusturvaetuuksiin sekä lapsilisiin. Korotukset ovat kannatettavia, sillä niillä parannetaan muun ohessa myös opintotukea saavien opiskelijoiden taloudellista asemaa tilanteessa, jossa opiskelijalle maksetaan sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai lapsilisää lapsen elatukseen.

Työttömyyspäivärahaa ei voi saada opintotuen kanssa yhtä aikaa. Esitysluonnoksen mukaan työmarkkinatuen korotuksella saattaa olla vaikutusta siihen, että heikoimmassa sosioekonomisessa asemassa olevat nuoret eivät hakeutuisi koulutukseen tai suorittaisi opintojaan loppuun, sillä ero opintorahaan kasvaa nykyisestäään. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei pidä todennäköisenä, että yksistään 20 euron korotus työmarkkinatukeen aiheuttaisi kuvattua käyttäytymistä. Nykyisin päätoimisen opiskelijan opintotuki on työmarkkinatukea korkeampi ja järjestelmään sisältyvä lainahyvitys kannustaa korkea-asteella keskeyttämisen sijaan opintojen loppuun saattamiseen. Pelkkä opintoraha jää toki alle työmarkkinatuen, mutta opintorahan lisäksi opiskelija voi saada lisäksi valtion takauksen opintolainaan, jolloin opintotuen yhteismäärä täysi-ikäisellä, itsenäisesti asuvalla opiskelijalla ylittää työmarkkinatuen määrän korotusten jälkeen noin 180 eurolla. Myöskin pienituloisen perheen alaikäisen ja vanhemman luona asuvan opintotuki voi ylittää työmarkkinatuen määrän. Opintotuen ohella opiskelija voi itse ansaita tyypillisessä tilanteessa noin 900 euroa ilman että tuki leikkaantuu, kun taas työmarkkinatuki alkaa leikkaantua yksin asuvalla tulojen ylittäessä 311 euroa kuukaudessa.

Vaikka ministeriö ei edellä todetun mukaisesti pidä todennäköisenä, että työmarkkinatuen 20 euron suuruisella korotuksella on luonnoksessa kuvattuja kielteisiä

vaikutuksia muun muassa opintojen loppuunsaattamisessa, asiaa on tarpeen kuitenkin seurata ja arvioida, jotta ei-toivottuja vaikutuksia opiskeluun ei synny. Asiassa on syytä myös muistaa, että opintotuen riittävyyttä on tarkoitus parantaa hallitusohjelman mukaisesti sitomalla opintoraha indeksiin ja korottamalla opintorahan huoltajakorotusta 25 eurolla kuukaudessa. Opintotuen ja muun perusturvan tasoeroja ja suhdetta on tarpeen tarkastella sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Hallitusneuvos

Leo Liukkonen